

Teaduskollektsioonide ekspertnõukogu kaaskiri

haridus- ja teadusministri käskkirjale „Teaduskollektsioonide finantseerimise mahu kinnitamine 2011. aastaks“

Hiljuti jõustus haridus- ja teadusministri määrus „Teaduskollektsioonidele esitatavad nõuded ning teaduskollektsioonide finantseerimise taotlemise, taotluste läbivaatamise ja finantseerimise otsustamise tingimused ja kord“ (vastu võetud 01.04.2011 nr 11; RT I, 06.04.2011, 5), mille alusel edaspidi teaduskollektsioone rahastama hakatakse.

Juba 2011. aastaks eraldatud summade kasutamisel tuleb määruse kontekstis tähele panna, et:

- a) raha eraldatakse asutuse või tema struktuuriüksuse samasse rahvuskollektsiooni kuuluvatele teaduskollektsioonidele ühe summana ja jaotuse oma teaduskollektsioonide lõikes tagab asutus või tema struktuuriüksus;
- b) asutusele teaduskollektsioonide jaoks eraldatud rahalistest vahenditest võib asutus kasutada üldkulude katteks kuni 10%.

Määruses defineeritakse **teaduskollektsioon** kui püsivat teaduslikku väärtust omav ja peamiselt teadustegevuse eesmärgil kasutatav süstematiseeritud, säiliku tasandil kataloogitud või säilikuna dokumenteeritud artefaktide või looduslike objektide ning infokandjate kogu, mille määruse nõuete kohase säilimise, arendamise ja teadustöös kättesaadavuse tagab kollektsiooni haldav teadus- ja arendusasutus.

Oluline on ka silmas pidada, et **rahvuskollektsioon** on sama eriala teaduskollektsioonide virtuaalne ühendus Eesti piires. **Arheoloogia, eesti keele, kultuuriloo, rahvaluule ja vanaraamatu rahvuskollektsioonid** kuuluvad humanitaarteaduslike kollektsioonide alla. **Botaanika, geoloogia, mikrobioloogia, mükoloogia ja zooloogia rahvuskollektsioonid** kuuluvad loodusteaduslike kollektsioonide alla.

Selleks, et määruse alusel alates 2012. aastast rahastatud saada, peab teaduskollektsioon:

- a) Kuuluma ühte rahvuskollektsiooni;
- b) Vastama määruse § 4 toodud teaduskollektsiooni nõuetele;
- c) Kuuluma positiivselt evalveeritud teadus- ja arendusasutusele;
- d) Olema perioodiliselt hinnatud.

Perioodilise hindamise viib läbi teaduskollektsioonide ekspertnõukogu ja esimene perioodiline hindamine toimub **2011. aasta sügisel**. Selle eesmärgiks on hinnata kollektsiooni olulisust ning aruandeperioodil (praegusel juhul 2009-2011) toimunud arenguid:

- kollektsiooni kasutamist teadustöös (sh publikatsioonide hulk ja tase, külastused, laenud, päringud jne);
- kollektsiooni füüsilist seisukorda, säilitamistingimusi ja kureerimise taset ning selle muutusi;
- elektrooniliste infobaaside arengut ning andmete kättesaadavust ja kasutatavust;

- osalemist rahvuskollektsiooni tegevuses ning rahvuslikes ja rahvusvahelistes võrgustikes;
- säilikute arvu juurdekasvu;
- teisi olulisi arenguid.

Perioodilise hindamise juhendi ja kriteeriumid valmistab ette ekspertnõukogu hiljemalt 1. septembriks ja tehakse kättesaadavaks haridus- ja teadusministeeriumi kodulehel. Juhendis nõutavad dokumendid tuleb esitada ekspertnõukogule 15. novembriks. Seejärel teevad eksperdirühmad vajadusel kohaküllastusi. Perioodilise hindamise tulemused avalikustatakse detsembri keskel ja nendest sõltub teaduskollektsiooni finantseerimise maht perioodil 2012-2016. Vajadusel antakse asutustele ja teaduskollektsioonidele suuniseid kitsaskohtade kõrvaldamiseks ja edasise arengu suunamiseks.

Dimitri Kaljo,

Teaduskollektsioonide ekspertnõukogu esimees

20. mail 2011